

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination
August/September -2020 [OLD COURSE]
VEDANG: NIRUKTA ADHYAYA 7, PNINIYASIKSA (CORE)
CCT-10

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any four of the following questions.

- પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પૂર્વાપર સાથે સમજાવો. (૦૬)
 (૧) તત્રં પરોક્ષકૃતા: સર્વોભિ: નાભાવિભક્તિ: યુગ્યન્તે।
 (૨) યાજ્ઞદેવતો મન્ત્ર: ઇતિ।
 (૩) અગ્નિ: સર્વા: દેવતા: ઇતિ। તસ્મોતરા ભૂયસે નિર્વચનાથ।
 (૪) મહાભાગ્યાત્ દેવતાયો: એક: આત્મા બહુધા સ્તૂયતે।
- પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેના શ્લોકોનો સમજૂતી સાથે અનુવાદ કરો. (૦૮)
 (૧) પ્રસિર્દમપિ શબ્દાર્થમવિજ્ઞાતમ: બુદ્ધિમિ:।
 પુનર્વ્યક્તી કરિષ્યામિ વાચ ઉચ્ચારણે વિધિમ્॥
 (૨) વ્યાધી યથા હરેત પુત્રાન્ દંષ્ટ્રાભ્યાં ન ચ પીડયેત્।
 ભીતા પતનભેદાભ્યાં તદવદ્વર્ણાન્ પ્રયોજયતે॥
 (૩) શઙ્કર: શાઙ્કરીં પાદાદ્રાક્ષીપુત્રાય ધીમતે।
 વાઙ્મયેભ્ય: સમાહત્ય દેવીં વાચમિતિ સ્થિતિ: ॥
 (૪) અજ્ઞાનાન્ધસ્ય લોકસ્ય જ્ઞાનાઞ્ઞશલાકયા।
 ચક્ષુરુમીલિતં યેન તસ્મૈ પાણિનયે નમ: ॥
- પ્રશ્ન-૨(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોના યાસ્ક અનુસાર નિર્વચન આપો. (૦૬)
 (૧) જાતવેદસ્। (૨) આદિત્ય। (૩) વિશ્વાનર:। (૪) વિરાટ્।
- પ્રશ્ન-૨(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઇંદના લક્ષણ આપો. (૦૮)
 (૧) પૃથ્વી। (૨) શિખરણી। (૩) શાર્દલવિક્રીડિતમ્। (૪) વિયોગિની।
- પ્રશ્ન-૩ યાસ્કે સ્વીકારેલા નિર્વચનનની સોદાહરણ ચર્ચા કરો. (૧૪)
 અથવા
- પ્રશ્ન-૩ "શિક્ષા ધ્રાણં તુ વેદસ્ય"। પાણિનીય શિક્ષાને આધારે ચર્ચા. (૧૪)
- પ્રશ્ન-૪ ઇંદ્રશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ વર્ણવો.
 અથવા
- પ્રશ્ન-૪ આર્યા ઇંદ્રને સમજાવી તેના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
 (૧) તા: ત્રિવિધા: ઋચ:।
 (૨) યાસ્કે કરેલ દેવતાઓનું વર્ગીકરણ
 (૩) પાણિનીય શિક્ષામાં વર્ણિત વેદ - વેદાંગો અને તેમનાં અધ્યયનું ફળ.
 (૪) દ્વંડક:।
